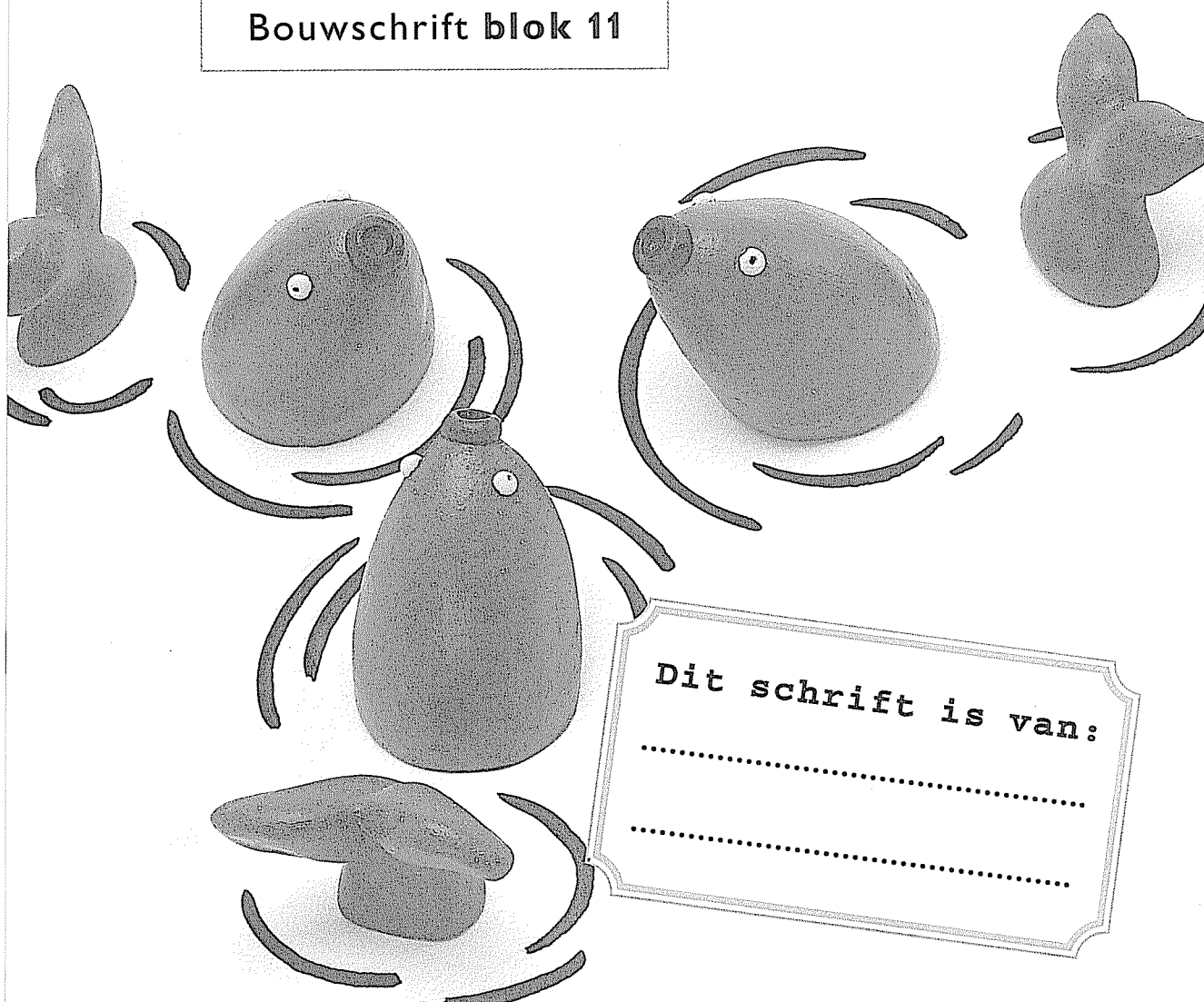
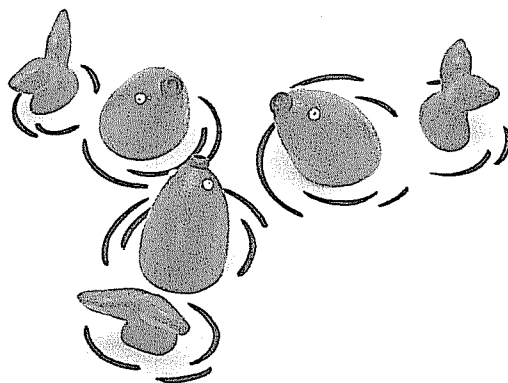

Woord bouw Nieuw

Bouwschrift blok 11

thieme|meulenhoff

Woordbouw Nieuw is ontwikkeld door het
Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland, Middelburg,
en uitgegeven door ThiemeMeulenhoff, Utrecht/Zutphen.

Auteur:	Kees de Baar, Middelburg
Redactie:	Tekst in Vorm, Houten
Illustraties:	Juliette de Wit, Amsterdam Natascha van Oirschot, Breda
Ontwerp en vormgeving:	Dollekamp & van Campen, Utrecht

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen.
Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt leermiddelen voor:

- Primair Onderwijs
- Algemeen Voortgezet Onderwijs
- Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
- Hoger Beroepsonderwijs

Meer informatie over ThiemeMeulenhoff en een overzicht van onze leermiddelen:
www.thiememeulenhoff.nl

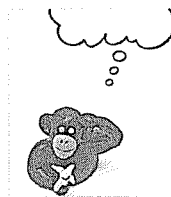
ISBN 90 280 5806 0
Eerste druk, derde oplage

© ThiemeMeulenhoff, Utrecht/Zutphen, 2001

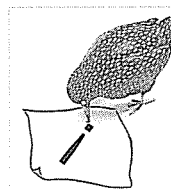
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912¹ het besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Wat betekent dat plaatje?

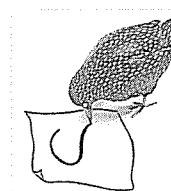
bedenk

let op en vul in

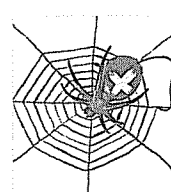
zoek

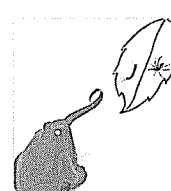
vul in / schrijf

lees

maak

kies

ga naar

enkelvoud en meervoud

1

Let op!

Een zin die gaat over één persoon,
dier of ding staat in het enkelvoud.

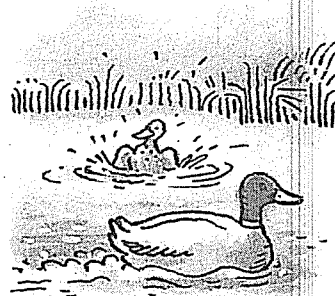
Een zin die gaat over meer personen,
dieren of dingen, staat in het meervoud.

Vul in.

In de vijver zwemt één eend.

Oh, nee, er komt er nog één boven water.

In de vijver _____ twee _____.

2

Schrijf de zinnen in het meervoud.

In elke zin veranderen enkele woorden. Onderstreep die woorden.

Een merel hupt over het gazon.

Hij ziet dat het gras beweegt.

Een worm kronkelt tussen de sprietten.

Je weet wat er nu gaat gebeuren.

3

Maak er enkelvoud of meervoud van. Schrijf de nieuwe zin op.

De auto rijdt weg. _____

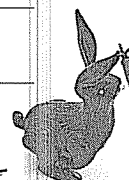
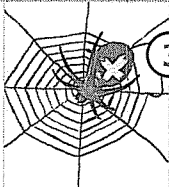
Zij maken ruzie. _____

Zij loopt hard weg. _____

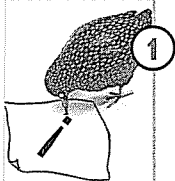
Ik ga niet mee. _____

Wij blijven thuis. _____

De hond blaft. _____

tegenwoordige en voorbije tijd

1

Let op!

De tijd van nu heet tegenwoordige tijd.

Schrijf dit verhaaltje in de tegenwoordige tijd.

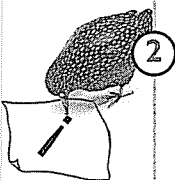
fietsen Lotte _____ naar huis.

horen Plots _____ ze miauwen.

remmen Ze _____ meteen

gaan en _____ kijken.

zitten Een poesje _____ in een boom.

2

Let op!

De tijd die voorbij is, heet voorbije tijd.

Schrijf hetzelfde verhaaltje in de voorbije tijd.

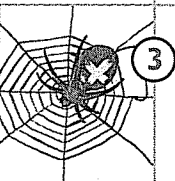
fietsen _____

horen _____

remmen _____

gaan _____

zitten _____

3

Verander de tijd van elke zin. Schrijf de nieuwe zin op.

Ik kwam te laat. _____

Zij wou niet mee. _____

Dat was al gebeurd. _____

Wij zagen een hert. _____

Jullie maakten te veel lawaai. _____

Ik had geen tijd. _____

onderwerp en doe-woord

1

Let op!

Elke gewone zin gaat over iets.

Dat kan een mens, een dier of een ding zijn.

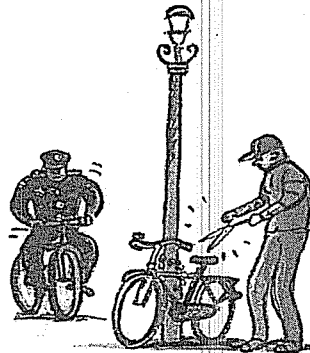
We noemen dat het onderwerp van de zin.

Bedenk bij deze zinnen het onderwerp.

De _____ zit met een ketting vast.

Een _____ knipt de ketting door.

Gelukkig ziet een _____ het.

2

Let op!

In elke gewone zin staat een doe-woord.

Dat doe-woord zegt wat het onderwerp van de zin doet.

Bedenk bij elke zin het doe-woord. Schrijf dat voor de zin.

Vul daarna de goede vorm van het doe-woord in.

_____ De poes _____ voor het raam.

_____ Ze _____ de tuin in.

_____ In de tuin _____ een mus.

_____ Dat _____ de poes.

_____ Nu _____ de poes naar buiten.

3

Schrijf eerst alle ik-vormen op.

Bedenk daarna het onderwerp van elke zin. Vul dat in.

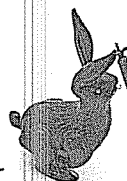
moeten _____ moet een brief schrijven,

hebben _____ heeft geen zin.

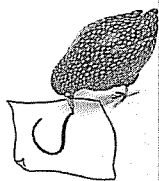
komen _____ kom je helpen?

werken _____ werkt in de tuin.

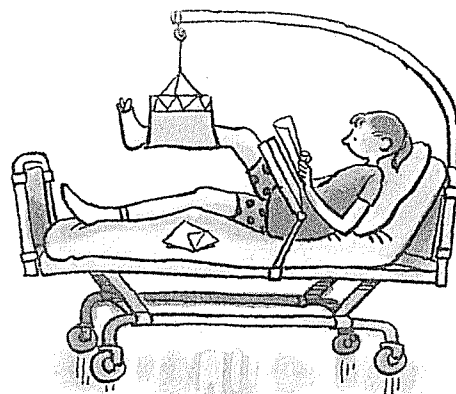
zien _____ ziet de bal liggen.

Een brief aan een vriend of vriendin

Een vriend of vriendin ligt ver weg in een ziekenhuis. Je kunt er voorlopig niet naartoe. Daarom schrijf je een brief. Wat zeg je of vraag je? Denk aan de indeling van een brief: altijd inleiding - kern - slot!

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____, _____ (plaats en datum)

_____ (begroeting)

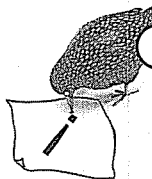
(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf in trefwoorden op wat je in de kern wilt zeggen.)

(Slot)

de persoonsvorm herkennen

1

Let op!

In een gewone zin staat wie iets doet.

We noemen dat het onderwerp van de zin.

Bij het onderwerp hoort altijd een bijzondere vorm van een doe-woord.

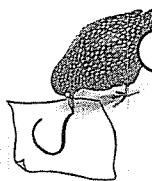
We noemen dat de persoonsvorm.

De persoonsvorm verandert vaak als het onderwerp verandert.

Vul in.

Eén aap krijgt een banaan.

Nog twee _____ een banaan.

2

Lees het doe-woord en vul de goede persoonsvorm in.

Je schrijft wat je hoort. Niet langer maken!

spelen Joep _____ op het gazon.

gooien Hij _____ een balletje naar de hond.

liggen Zijn zus _____ te zonnen.

rollen Joep _____ het balletje naar haar toe.

botsen De hond _____ tegen haar aan.

geven Zij _____ een gil.

3

Bedenk het onderwerp en vul dat in.

_____ pakt haar fiets. _____ ben jarig.

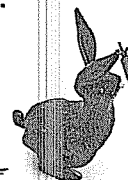
_____ gaan mee. _____ komen niet.

_____ is thuis. _____ schrijft heel mooi.

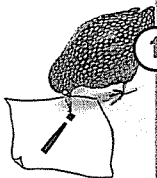
_____ doe niets. _____ denken niet na.

_____ zijn niet dom. _____ wachten op jou.

_____ ben te laat. _____ is heel boos.

de persoonsvorm herkennen

- ① Let op!
In een gewone zin staat wat er gebeurt.
Je kunt ook vragen wat er gebeurt.
Dat gebeurt met een vraagzin.

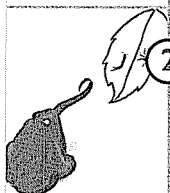

Schrijf onder elke zin de vraagzin.

Zij gaat vandaag niet naar school.

Ze doet of ze hoofdpijn heeft.

Haar moeder gelooft haar.

- ② Soms begint een vraagzin met een vraagwoord.
Kies uit: wie, wat, waar, wanneer, waarom.

_____ zei je daarnet? _____ doet nou zoiets?

_____ heeft dat gedaan? _____ help je ons niet?

_____ was je gisteren? _____ staat de fietspomp?

_____ ben je zo laat? _____ hoor ik toch steeds?

_____ heb je tijd? _____ is hij geweest?

- ③ Bedenk zelf de vraagzin. Kies uit: waarom, wanneer, waar, hoe, wie.
Vul daarna de goede vorm van het doe-woord in.

hebben _____ je het gedaan?

liggen _____ mijn sokken?

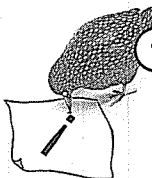
maken _____ zoveel lawaai?

treuzelen _____ je zo met je werk?

denken _____ jullie klaar te zijn?

de persoonsvorm herkennen

1

Let op!

De persoonsvorm is een bijzonder woord, met aparte spellingregels.

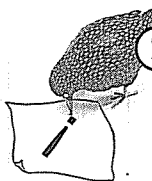
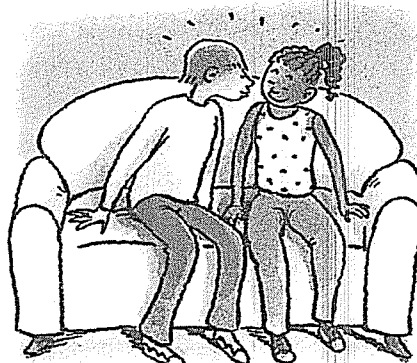
Kijk maar en vul in.

Ik *vind* haar heel lief.

Zij *vindt* mij ook lief.

Ik _____ haar een kus.

Zij _____ mij een kus.

2

Let op!

Je moet de persoonsvorm goed kunnen schrijven.

Daarom moet je de persoonsvorm kunnen vinden.

Er zijn twee manieren voor. Je moet ze beide kennen.

Manier 1

Maak van de gewone zin een vraagzin.

De persoonsvorm komt dan vooraan te staan.

Doe het maar en onderstreep de persoonsvorm.

We gaan vlug naar school.

Het is bijna tijd.

Hij pakt zijn jas.

Moeder koopt een brood.

Manier 2

Verander de tijd van de zin. De persoonsvorm verandert dan ook.

Van tegenwoordige tijd maak je voorbije tijd of andersom.

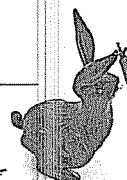
Doe het maar en onderstreep de persoonsvorm.

Ik blijf niet lang.

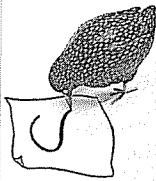
We lopen naar huis.

Hij ziet me niet.

Vader koopt een boek.

Een brief aan opa en oma

Je wilt met een paar vriendjes of vriendinnen op de fiets naar een sportwedstrijd. Het is te ver om 's avonds nog terug te fietsen. Daarom willen jullie slapen in de caravan van opa en oma. Jullie nemen elk een eigen slaapzak mee. Opa en oma hebben geen telefoon bij de caravan. Daarom schrijf je ze een brief.

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____, _____ (plaats en datum)

_____ (begroeting)

(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf in trefwoorden op wat je in de kern wilt zeggen of vragen.)

(Slot)

tegenwoordige tijd

1 Let op: enkelvoud en meervoud. Vul in.

één (enkelvoud)

meer (meervoud)

ik loop

wij lopen

jij (of je) loopt

zij _____

hij loopt

jullie _____

zij (of ze) loopt

de paarden _____

het paard loopt

de pony's _____

Hé, in het enkelvoud krijg je: ik-vorm.

Je hebt ook nog jij-vorm en hij-vorm (dat is: ik-vorm + t).

En in het meervoud krijg je: wij-vorm.

2 Schrijf de persoonsvorm op.

doe-woord

ik-vorm

ik-vorm + t of wij-vorm

pakken

ik _____

jij _____

lenen

ik _____

jullie _____

denken

ik _____

zij _____

gooien

ik _____

hij _____

zwaaien

ik _____

wij _____

3 Vul de voltooidde vorm van het doe-woord in.

vangen

Hij heeft de bal niet goed _____.

wachten

Zij heeft op ons _____.

brengen

Ik heb haar het boek _____.

rennen

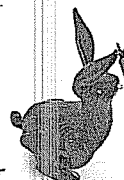
De paarden hebben door de wei _____.

knagen

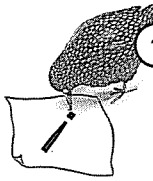
De hond heeft aan het bot _____

stromen

Het water is in het riool _____

tegenwoordige tijd

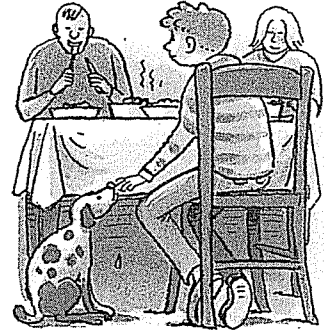

1 Let op! In het enkelvoud schrijf je: ik-vorm of ik-vorm + t
Een uitzondering.

kijken: ik *kijk* vader *kijkt*

eten: *ik eet*. Er staat al een t.

Dan komt er *geen* extra t bij.

Dus: ik eet → de hond eet

2 Vul de ik-vorm en de persoonsvorm in.

doe-woord ik-vorm

ik-vorm + t of wij-vorm

gooien _____

Zij _____ de bal weg.

lachen _____

Ik _____ niet om zo'n grap.

zeuren _____

Jullie _____ te veel.

tekenen _____

U _____ heel mooi.

wachten _____

Jij _____ toch op me?

helpen _____

Hij _____ ook mee.

3 Bedenk het onderwerp en vul dat in.
Schrijf daarna het doe-woord achter de zin.

Wat leest die _____ snel. _____

_____ versta hem bijna niet. _____

_____ heeft zeker veel haast. _____

Dat heb _____ ook wel eens. _____

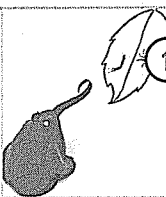
Maar dan blijf _____ wel rustig, _____

anders maak _____ te veel fouten. _____

En dan moppert _____ . _____

tegenwoordige tijd

1 Kies een doe-woord. Vul de persoonsvorm in.
Kies uit: **slapen, dragen, liggen, blijven, komen.**

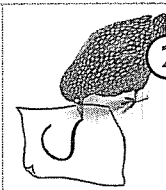
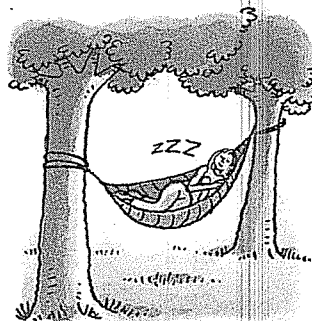
Waar _____ de bal?

Waarom _____ hij thuis?

Wanneer _____ je terug?

Wie _____ mijn tas?

_____ zij altijd zo?

2 Vul de goede vorm van het doe-woord in.
Kies uit persoonsvorm of voltooid deelwoord!

pakken Hij _____ een pen.

pakken Zij heeft de pen _____.

draaien De hond _____ zich om.

draaien Ik heb de deur op slot _____.

vechten Hij _____ heel vaak.

vechten Zij hebben samen _____.

3 Bedenk het onderwerp en vul dat in.
Schrijf daarna het doe-woord achter de zin.

_____ heeft het gedaan. _____

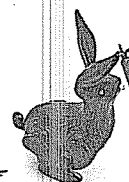
_____ komt vaak te laat. _____

_____ fietst niet zo graag. _____

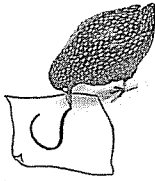
De _____ staat op de stoep. _____

De _____ pakt een muis. _____

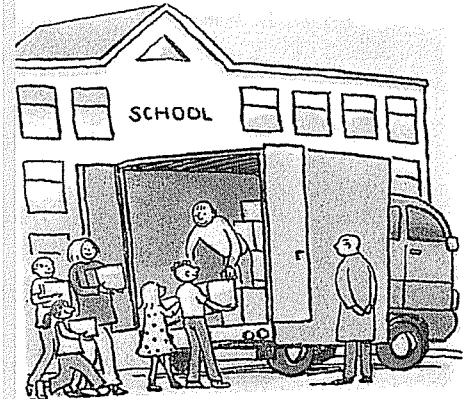
_____ blijft hier wachten. _____

Een nieuwsbericht

In de klas hebben jullie gepraat over een oorlogsgebied in Europa. Er zijn veel vluchtelingen. Je hebt een kindertehuis gezien. Daar worden weeskinderen opgevangen. Jullie willen als klas iets doen. De meester heeft geregeld dat er een vrachtwagen naar het kindertehuis zal rijden. Jullie mogen die vrachtwagen vullen met dingen. Schrijf een nieuwsbericht voor de schoolkrant. Je vertelt daarin over de vrachtwagen en je vraagt om hulp.

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____ (titel)

(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf in trefwoorden op wat je in de kern wilt zeggen.)

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

d of t

- ① Zoek het woord dat bij de zin past.
Kies uit: **ongedeerd, ongeopend, ongetwijfeld, ongeregeld, onverwacht.**

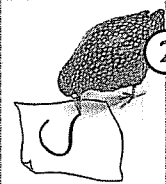
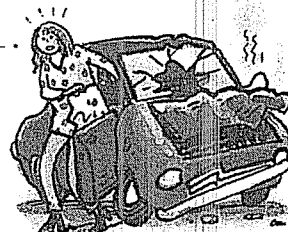
De brief is nog dichtgeplakt: _____.

Zij heeft geen verwondingen: _____.

Zij kwam ineens binnen: _____.

Hij zal vast en zeker bellen: _____.

Zij werkt zo nu en dan: _____.

- ② Vul de goede woordvorm in.

terugkeren Zij is van vakantie _____.

uitnodigen We hebben haar _____.

teleurstellen Ik ben erg _____.

uitrekenen Dit is niet goed _____.

opereren Hij is gisteren _____.

- ③ Zoek het woord dat in de zin past. Vul de goede woordvorm in.
Kies uit: **natekenen, ophalen, fantaseren, schoonvegen, tentoonstellen.**

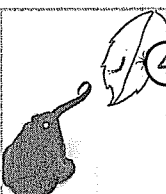
De kranten zijn al _____.

Ik heb de toren _____.

Hij heeft de tafel _____.

Zij heeft dit verhaal _____.

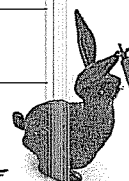
Deze schilderijen worden _____.

- ④ Kies d of t en schrijf het woord op.

pessimis _____ meegesleur _____

aangeleg _____ toegestuur _____

d of t

1 Zoek het woord dat in de zin past. Kies uit: **vastgemaakt, voortdurend, vastgeroest, aangekleed, kwijtgeraakt.**

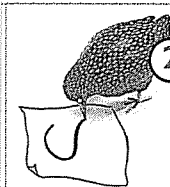
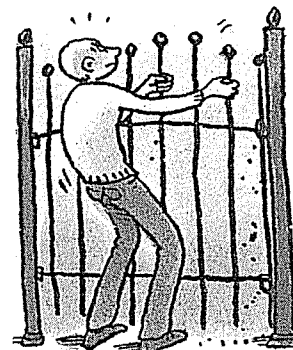
Ik heb me nog niet _____.

Deze plank is niet _____.

Ik moet _____ hoesten.

Hij is zijn horloge _____.

Dit hek zit _____.

2 Vul de goede woordvorm in.

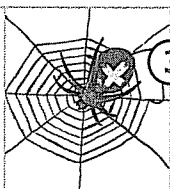
afleveren De nieuwe tafel is _____.

uitstellen We hebben de vakantie _____.

afrekenen Ik heb dit al _____.

repareren Mijn fiets is _____.

arresteren De agent heeft de dief _____.

3 Maak de woorden af met **eld, end, erd** of **eerd**.
Pas op! Er ontbreekt steeds een letter.

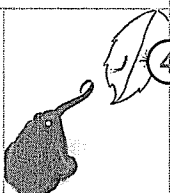
afgere _____ gerepa _____

ongetwij _____ gepas _____

nagete _____ gefanta _____

ingele _____ gepres _____

natgere _____ gebles _____

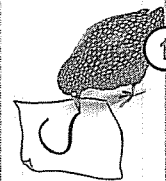
4 Kies **d** of **t** en schrijf het woord op.

buitenkan _____ stomverbaas _____

onbeschadig _____ vech _____ partij _____

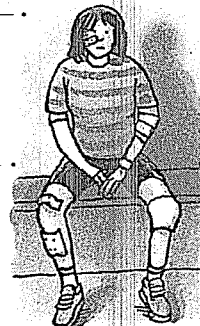

d of t

1 Vul de goede woordvorm in.

inleveren	Ik heb de boeken al _____.
passeren	Hier is niemand _____.
presteren	Jullie hebben goed _____.
oefenen	Je hebt niet goed _____.
blessen	Zij is licht _____.

2 Zoek het woord dat bij de zin past. Kies uit: **misverstand, onvruchtbaar, luidruchtig, stomvervelend, dunbevolkt.**

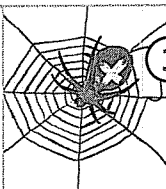
Daar woont bijna niemand: _____.

Jullie maken veel kabaal: _____.

Dit is heel erg saai: _____.

Er groeit hier bijna niets: _____.

Ze hebben elkaar niet begrepen: _____.

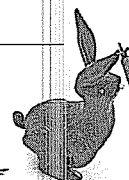
3 Maak de woorden af met **eld, end of erd**.
Pas op! Er ontbreekt steeds een letter.

ontzet _____	gere _____
uitste _____	getwij _____
verwij _____	gewin _____
verve _____	gestrui _____
schitte _____	geoe _____

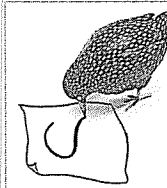

4 Kies **d** of **t** en schrijf het woord op.

beschadig _____	schitteren _____
abonnemen _____	weggevluch _____

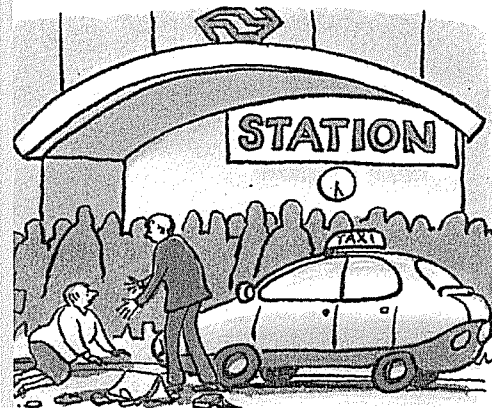

Een berichtje voor papa of mama

Je bent alleen thuis. Je staat klaar om naar het zwembad te gaan. Maar op dat moment gaat de telefoon. Het is een meneer uit een andere stad. Hij zegt dat oma is gevallen op straat. Ze was op weg naar jullie toe. Ze ligt in het ziekenhuis. Mama of papa hoeft haar niet van de trein te halen. (Wat wil je nog meer weten? Bedenk dat zelf!)

Schrijf hierover een briefje voor papa of mama. Je laat het briefje achter als je weggaat naar het zwembad.

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____, _____ (plaats en datum)

_____ (begroeting)

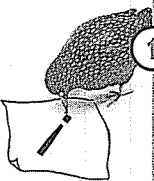
(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf de kern.)

(Slot)

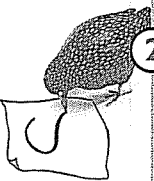
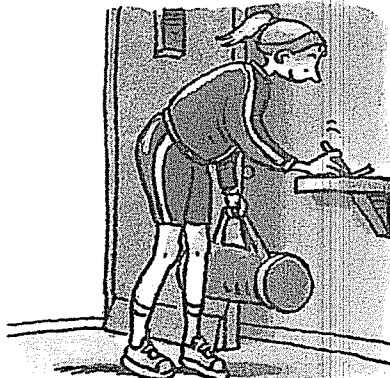
afkortingen

- 1 Let op!
In zinnen komen vaak afkortingen voor.
Dat is gemakkelijk bij het schrijven,
als je bijv. haast hebt.

(bijv. = _____)

Je moet het wel goed doen,
anders snapt je lezer niet wat je bedoelt!

- 2 Schrijf achter de zin wat de afkorting betekent.

Ik lees z.o.z. onderaan. _____

Vader gaat mee i.p.v. moeder. _____

Doe a.u.b. de deur dicht. _____

Twintig kg weegt dit pak! _____

N.a.v. uw advertentie. _____

- 3 Bedenk zelf de afkorting voor het onderstreepte woord.
Schrijf deze afkorting achter de zin.

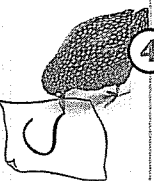
Achter op de envelop staat de afzender. _____

Ik ben al op bladzijde tien. _____

Onze televisie doet het niet. _____

Hij komt bijvoorbeeld vaak te laat. _____

Onder de zin staat enzovoort. _____

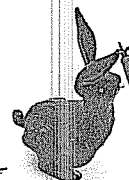
- 4 Schrijf de afkorting erachter.
Kies uit: mm, cm, dm, km.

decimeter _____

millimeter _____

kilometer _____

centimeter _____

afkortingen

① Schrijf achter de zin wat de afkorting betekent.

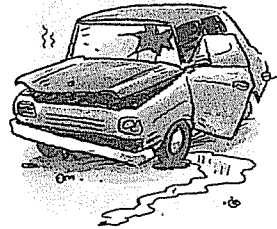
Dat is mw. Pieters. _____

Ik schrijf aan dhr. Kasteel. _____

De winkel sluit m.i.v. maandag. _____

Te koop: z.g.a.n. auto. _____

We hebben t/m zondag vrij. _____

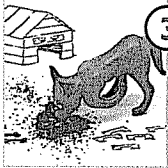

② Zo komt het ook voor. Schrijf de betekenis erachter.

z'n pen _____ ik heb zo'n fiets _____

m'n schoen _____ 't is al laat _____

'k kom al _____ ik zie 'n auto _____

③ Zoek de goede afkorting en zet die achter de zin.
Kies uit: t.n.v., d.m.v., n.a.v., o.l.v., i.p.v.

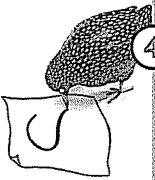
De modder wordt **door middel van** water weggespoeld. _____

Op de brief staat **ten name van** de directeur. _____

Ik bel **naar aanleiding van** uw advertentie. _____

We zwemmen **onder leiding van** een badmeester. _____

Mijn vader komt **in plaats van** mijn moeder. _____

④ Deze afkortingen ken je vast wel. Schrijf ze op.

tel. _____ v.a. acht uur _____

nr. _____ a.s. vrijdag _____

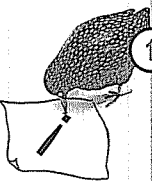
inl. _____ dhr. _____

opp. _____ kg _____

nl. _____ hg _____

hoofdletters

1

Let op!

Je schrijft met een hoofdletter: elke naam en het eerste woord van een zin.

Schrijf de woorden met hoofdletter achter de zin.

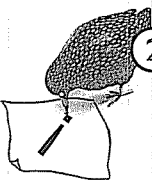
leo heeft een leuke hond. _____

de hond heet boef. _____

's morgens maakt hij leo wakker. _____

de tong van boef is erg nat. _____

dat vindt leo niet zo leuk. _____

2

Let op!

Aardrijkskundige namen schrijf je ook met een hoofdletter.

Schrijf de woorden met hoofdletter op.

leeuwarden _____

franse wijn _____

noordzee _____

japanse auto's _____

amerika _____

ijslandse pony's _____

's hertogenbosch _____

belgische bonbons _____

's groningen _____

arabische olie _____

3

Let op!

Afkortingen van namen schrijf je ook met een hoofdletter.

Kies uit en vul in: VN, ANWB, B. en W., NS, NL, VVV.

Nederland _____

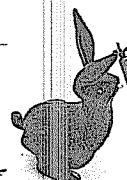
Verenigde Naties _____

Nederlandse Spoorwegen _____

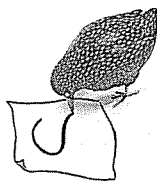
Burgemeester en Wethouders _____

Algemene Nederlandse Wielrijders Bond _____

Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer _____

Een brief: informatie vragen

Jullie bereiden een schoolreis voor. Jullie moeten zelf een plan bedenken voor de hele dag. Maar het mag niet te duur worden! Jij schrijft een brief naar een dierentuin. Daarin vraag je om informatie. Wat wil je allemaal weten?

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____, _____ (plaats en datum)

_____ (begroeting)

(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf in trefwoorden op wat je in de kern wilt zeggen of vragen.)

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

(Slot)

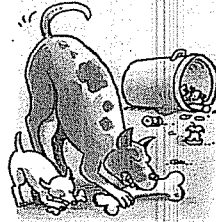

tegenwoordige tijd: d, t of dt

1 Let op!

bijten: ik bijt → de grote hond bijt.

vinden: ik vind → de kleine hond vindt.

Hé, als de ik-vorm op een t eindigt, komt er geen extra t bij.

En als de ik-vorm op een d eindigt, komt er wel een t bij.

Maar pas op! De t schrijf je alleen als er geen ik in de zin staat!

2 Vul in.

doe-woord	ik-vorm	ik-vorm + t
vluchten	_____	_____
binden	_____	_____
rijden	_____	_____
wachten	_____	_____
bidden	_____	_____
houden	_____	_____
zuchten	_____	_____
branden	_____	_____

3 Schrijf de ik-vorm op. Vul daarna de persoonsvorm in.

branden _____ Het hout _____ niet goed.

vechten _____ Hij _____ bijna elke dag.

rijden _____ Deze auto _____ op gas.

binden _____ Ik _____ het pakje goed dicht.

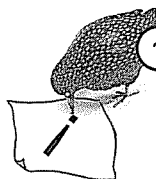
praten _____ Zij _____ vaak zo zachtjes.

houden _____ Onze poes _____ niet van brokjes.

vluchten _____ De rat _____ voor de hond.

jij of je achter de persoonsvorm

1 Let op!

Ik heb pech.

Jij hebt geluk gehad,

maar nu heb jij ook pech.

Hé, als jij (of je) achter de persoonsvorm staat, komt er geen extra t bij!

2 Vul de goede persoonsvorm in.

pakken jij _____ jij het boek?

binden jij _____ jij het vast?

schrijven je _____ je altijd zo?

houden je _____ je hem goed vast?

lezen je _____ je zo'n boek?

snijden je _____ je in je vinger?

rijden jij _____ jij altijd zo hard?

verven je _____ je dit ook?

3 Schrijf de ik-vorm op. Vul daarna de persoonsvorm in.

redden _____ De man _____ het kind.

gooien _____ Wat _____ je in de bak?

rijden _____ Zij _____ op een nieuwe fiets.

wachten _____ Waarom _____ je niet op me?

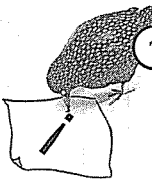
maken _____ Welke som _____ je het eerst?

snijden _____ Ik _____ de appel in stukjes.

vinden _____ _____ jij dit echt leuk?

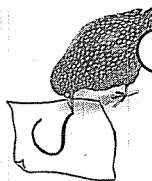
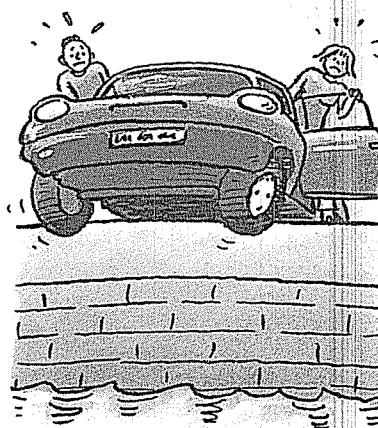
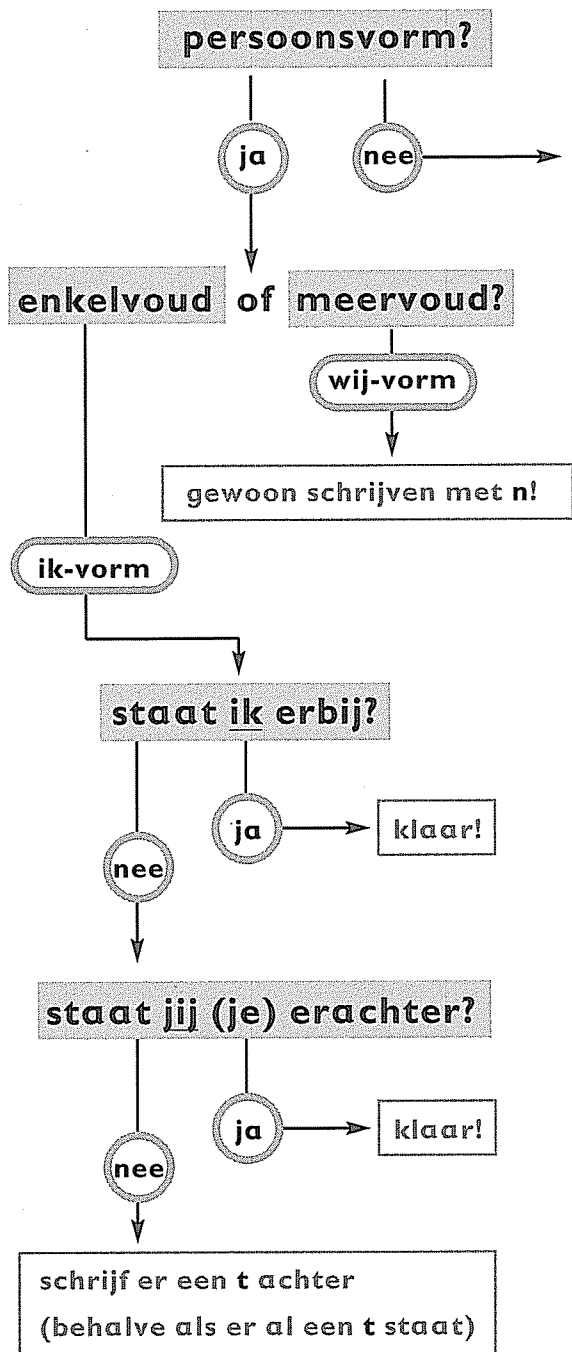
tegenwoordige tijd: schema

1

Let op!

Bij het schrijven van een doe-woord moet je altijd goed nadenken hoe dat woord geschreven moet worden.

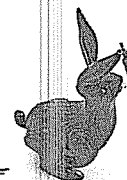

2

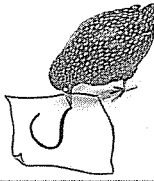
Vul de persoonsvorm in.

schrikken Hij _____ als hij uitstapt.

zuchten Zij _____ eens heel diep.

Een verzoek aan de politie

Bij de ingang van de school worden altijd auto's geparkeerd. Aan beide zijden van de weg. Daardoor moet je steeds tussen de auto's door met je fiets. Jij vraagt de politie of dat veranderd kan worden. Wat wil je dat er gedaan wordt? Heb je zelf een idee? Schrijf de brief in de tegenwoordige tijd!

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____, _____ (plaats en datum)

_____ (begroeting)

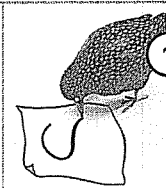
(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf in trefwoorden op wat je in de kern wilt zeggen of vragen.)

(Slot)

vier lettergrepen

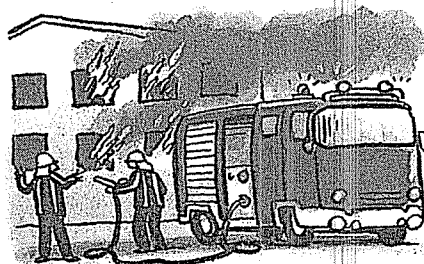
1 Vul in. Kies uit: brandweerauto, brandslangen, waterdruppel, brandweerman.

De _____ staat klaar.

De _____ zijn uitgerold.

De _____ wil spuiten,

maar er komt geen _____ uit.

2 Zoek het woord dat in de zin past. Vul de goede woordvorm in. Kies uit: verdieping, uitvinding, rekening, inlichting, opening.

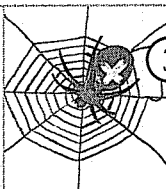
Alle _____ zijn dichtgemaakt.

Dit gebouw heeft vijf _____.

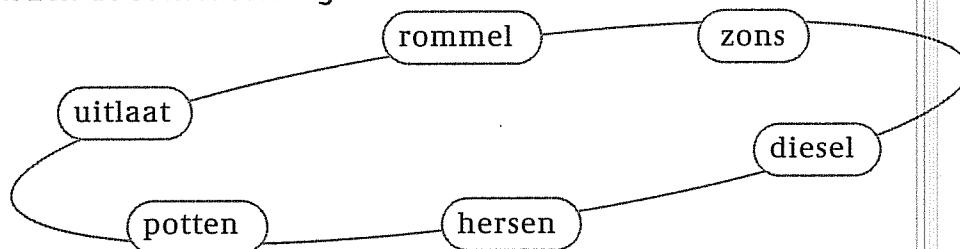
Hij moet nog vier _____ betalen.

Je kunt hier _____ vragen.

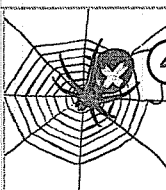
Zij heeft veel _____ gedaan.

3 Maak zelf de samenstellingen.

schudding bakker zolder ondergang gassen olie

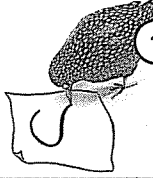
4 Maak er meervoud van.

avontuur _____ vissersboot _____

regenbui _____ lettergreep _____

vier lettergrepen

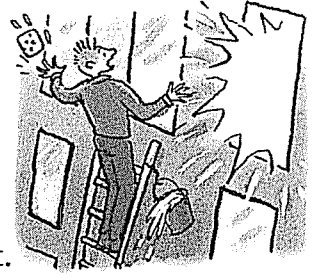

1 Vul in. Kies fototoestel of glazenwasser.

De _____ staat op de ladder.

Plots verschijnt een _____.

De _____ schrikt van het flitslicht.

2 Zoek het woord dat bij de zin past. Kies uit: aantekening, handtekening, voorbijganger, uitzondering, medelijden.

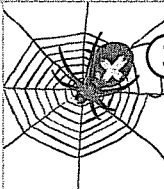
Je naam op je eigen manier geschreven: _____.

Iemand die langs je loopt: _____.

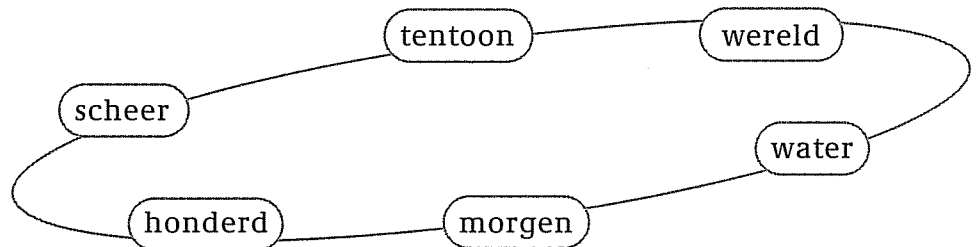
Iets wat niet gewoon is: _____.

Iets wat je schrijft om te onthouden: _____.

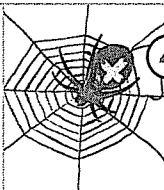
Meevoelen met het verdriet van iemand: _____.

3 Maak zelf de samenstellingen.

ochtend stellen druppel duizend apparaat beroemd

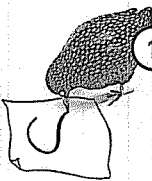
4 Maak er meervoud van.

zonnebril _____ lantaarnpaal _____

boterham _____ apparaat _____

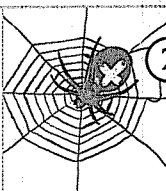
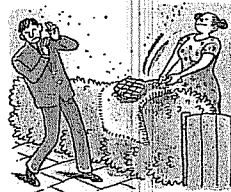
vier lettergrepen

1 Vul in. Kies voorbijganger of mattenklopper.

Een _____ is een nuttig hulpmiddel.

Soms heeft een _____ er echter last van.

2 Maak woorden met over, onder of tegen.

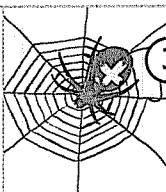
steken _____ houden _____

valler _____ drijven _____

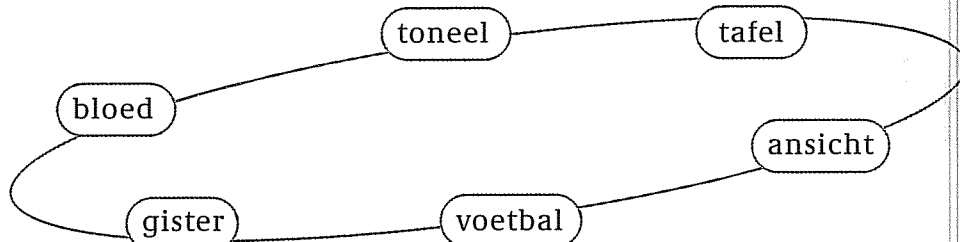
tussen _____ komen _____

vragen _____ horen _____

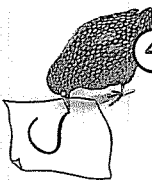
winnen _____ zoeken _____

3 Maak zelf de samenstellingen.

avond uitstorting wedstrijd laken kaarten spelen

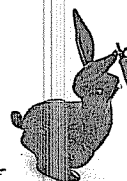
4 Zet de lettergrepen in de goede volgorde.

rus-wel-te-ten

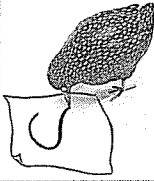
goe-avond-den

de-goe-gen-mor

mid-goe-dag-de

Een tekst voor de schrijfhoek

Je loopt op straat. Je ziet hoe een oude mevrouw beroofd wordt van haar handtas. Daarover schrijf je een verhaal voor de schrijfhoek. Je vertelt wat je gezien hebt. Je vertelt ook waar het gebeurde en waar jij was. In de krant heb je gelezen hoe alles afgelopen is. Dat schrijf je er ook bij.

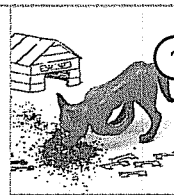
Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

(tite!)

(Schrijf de inleiding in twee delen: wie-wat en waar-wanneer.)

lettergrepen zonder klemtoon

- 1 Zoek het woord dat bij de zin past. Kies uit: **burgemeester, gelegenheid, behandeling, gehoorzamen, beantwoorden.**

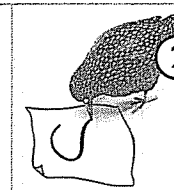
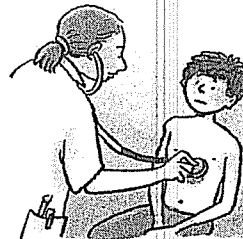
Doen wat er gezegd wordt: _____.

Een brief terugschrijven: _____.

Iedereen krijgt de kans: _____.

Hulp van een dokter bij ziekte: _____.

Helpt een gemeente besturen: _____.

- 2 Vul de goede woordvorm in.
Kies uit: **in, aan, weg, vast, uit.**

lopen Het hondje is _____.

breken Er is hier _____.

schelden Hij heeft me _____.

binden Die fiets is goed _____.

vallen De hond heeft de poes _____.

- 3 Zoek het goede voorvoegsel en schrijf het woord op.
Kies uit: **be, ge, te, ver.**

___ wegingen _____ ___ gissingen _____

___ andering _____ ___ grafenis _____

___ rugkeren _____ ___ leurstellen _____

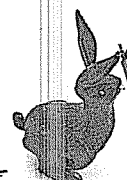
___ hoorzamen _____ ___ neesmiddel _____

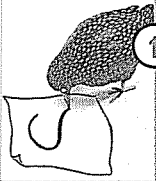
- 4 Bedenk zelf de woorden.

terug _____ terug _____

terug _____ terug _____

lettergrepen zonder klemtoon

1 Vul de goede woordvorm in. Kies op of af.

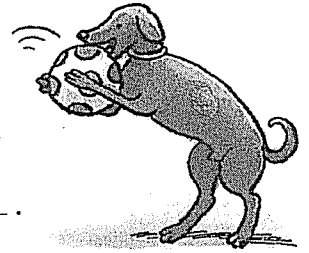
breken Het huis is _____.

lopen De film is net _____.

vangen Hij heeft de bal _____.

schrijven Ik heb deze zin _____.

sluiten Ik heb het konijn _____.

2 Zoek het woord dat in de zin past. Kies uit: bewusteloos, verzameling, gevangenis, geneesmiddel, vervoermiddel.

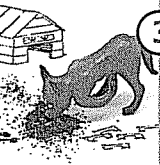
Een auto is een _____.

Zij lag _____ op straat.

De _____ wordt bewaakt.

Dit _____ smaakt vies.

Ik heb een _____ postzegels.

3 Zoek de goede lettergreep en schrijf het woord op. Kies uit: de, ge, me, te.

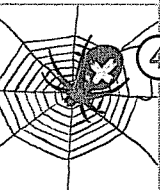
bewus__loos _____ gebeur__nis _____

gemeen__huis _____ gevan__nis _____

aan__vallen _____ geschie__nis _____

af__lopen _____ verga__ring _____

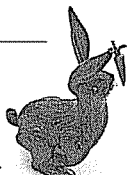
verza__ling _____ bewon__ring _____

4 Maak zelf de woorden af.

opgeschre__ _____ vergade__ _____

burgemees__ _____ begrafe__ _____

lettergrepen zonder klemtoon

- 1 Zoek het woord dat in de zin past. Kies uit: **bestellingen**, **bezittingen**, **bedoelingen**, **beslissingen**, **vergissingen**.

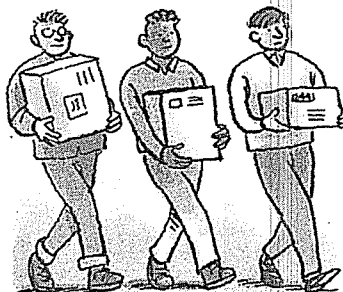
Jij maakt te veel _____.

Hij heeft altijd goede _____.

Dit zijn al mijn _____.

De _____ worden afgeleverd.

Er zijn nog geen _____ genomen.

- 2 De vetgedrukte woorden staan fout. Zoek bij elke zin het goede woord.

Dit is geen **bewondering** voor me. _____

Wat is de **bekentenis** van dit woord? _____

De **verrassing** is bijna afgelopen. _____

De dief heeft een **betekenis** afgelegd. _____

Ik heb met **vergadering** staan kijken. _____

- 3 Zoek de goede lettergreep en schrijf het woord op. Kies uit: **weg**, **af**, **uit**, **vast**, **on**, **aan**, **op**, **in**, **bij**.

__gebonden _____ __gescholden _____

__gekomen _____ __gelukken _____

__gelaten _____ __gesloten _____

__gebroken _____ __gehouden _____

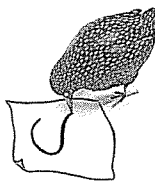
- 4 Bedenk zelf een voorvoegsel.

__schiedenis _____ __zameling _____

__slissingen _____ __wusteloos _____

Een briefje voor het prikbord

Je hebt nieuwe schoenen gekocht. Ze zaten in een tas onder de snelbinders van je fiets. Maar de achterste snelbinder is onderweg gesprongen. Daardoor is één schoen op straat gevallen. Hierover schrijf je een briefje. Dat ga je ophangen in de winkels bij jou in de buurt. In je briefje vraag je ook of iemand jouw schoen heeft gevonden.

Schrijf op de lijnen. Vul in wat tussen haakjes staat.

_____, _____ (plaats en datum)

_____ (begroeting)

(Schrijf de inleiding: wie-wat-waar-wanneer.)

(Schrijf de kern.)

(Slot)

De persoonsvorm schrijven

1

persoonsvorm?

(zin vragend maken of tijd van de zin veranderen)

gewoon schrijven

2

tegenwoordige of voorbije tijd?

(nu of verleden tijd?)

tegenwoordige tijd

(tijd van nu)

3

enkelvoud of meervoud?

(één of meer?)

wij-vorm

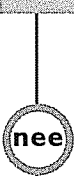
gewoon schrijven
met n!

ik-vorm

4

staat ik erbij?

klaar!

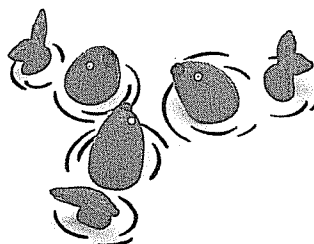
5

staat jij (je) erachter?

klaar!

schrijf er een t achter
(behalve als er al een t staat)

mijn moeilijke woorden

[illegible]

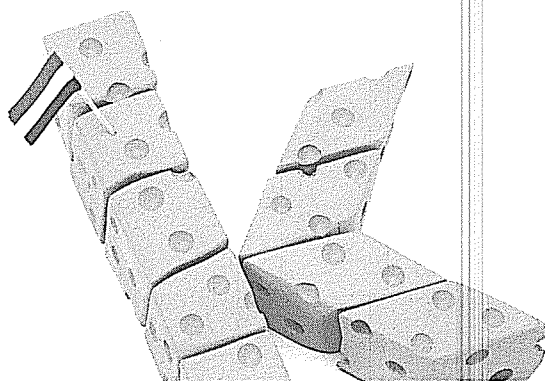
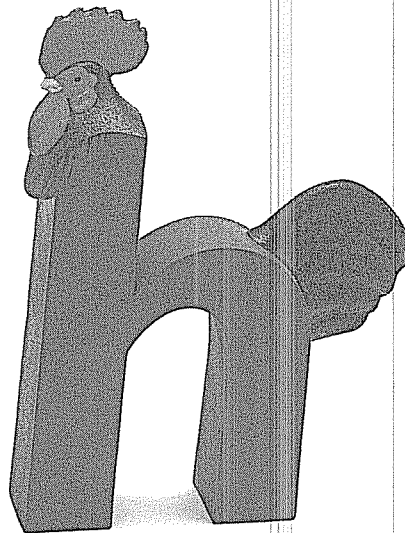
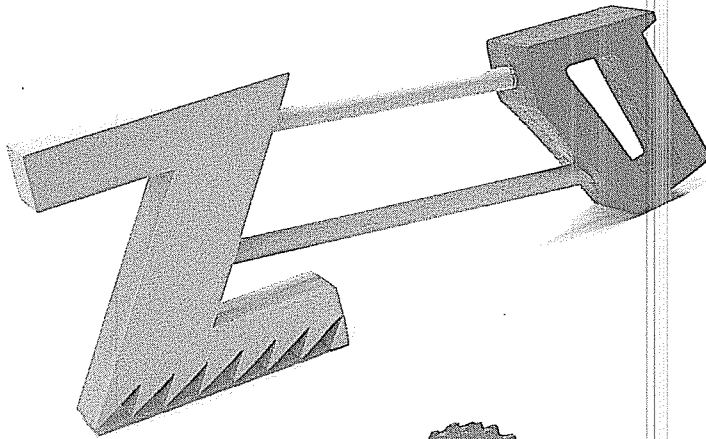
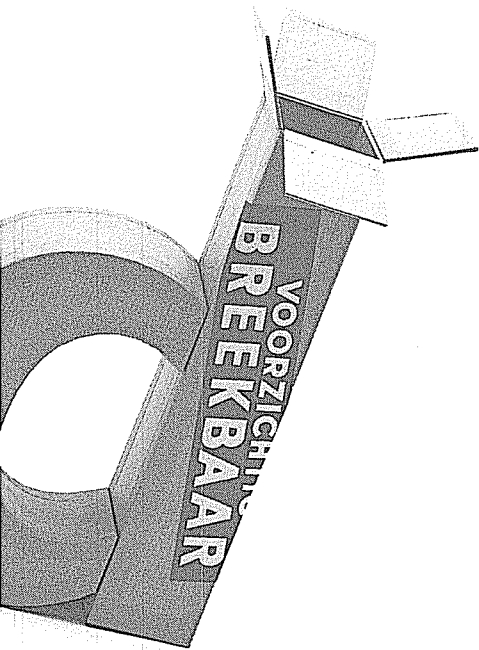
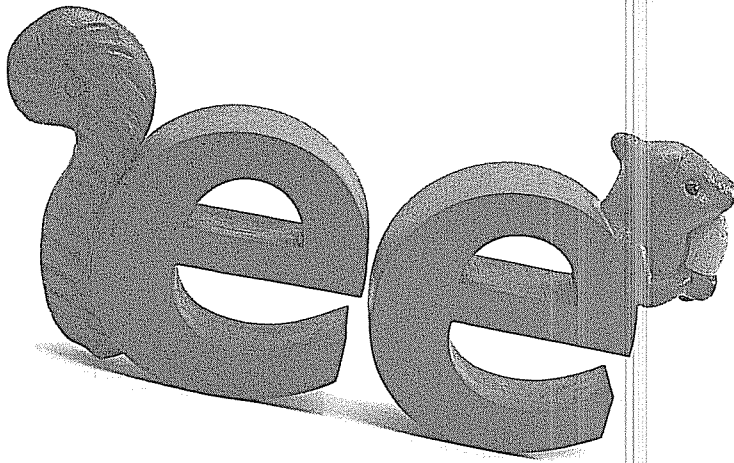
4. samenstellingen (aan elkaar regel)	5. lange klinker (verliesregel)	6. korte klinker (verdubbelingsregel)
--	------------------------------------	--

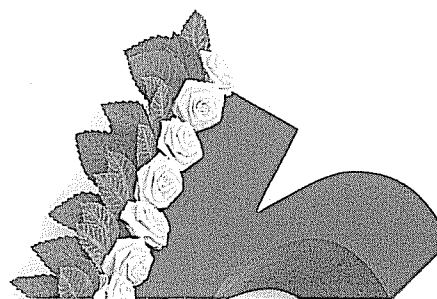
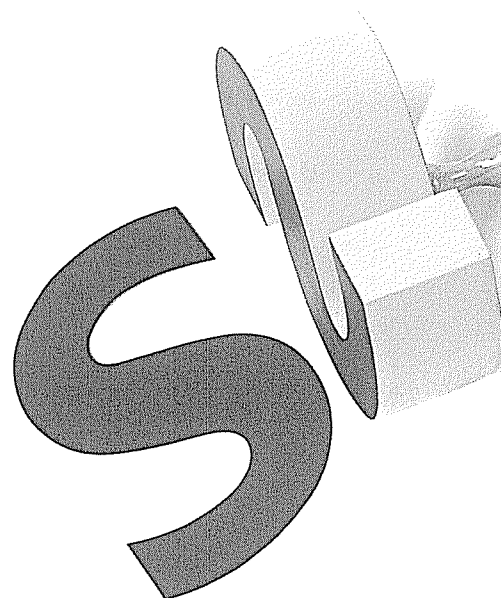
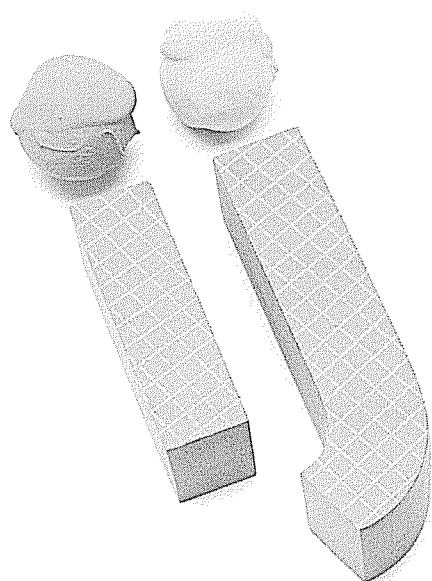
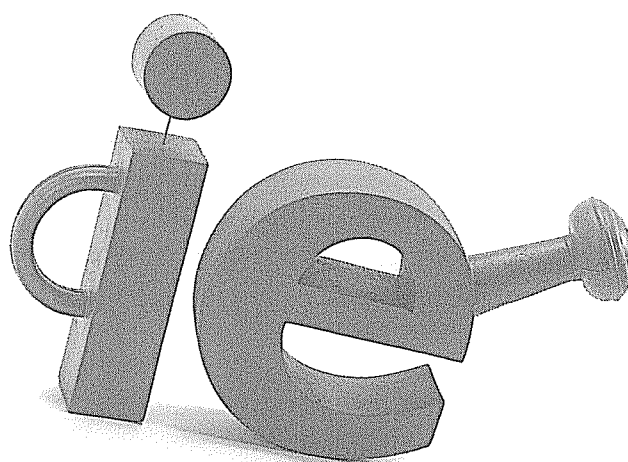
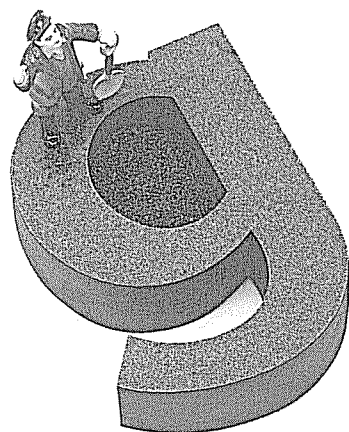
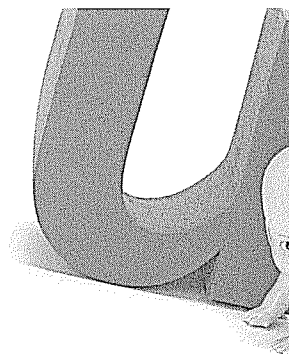
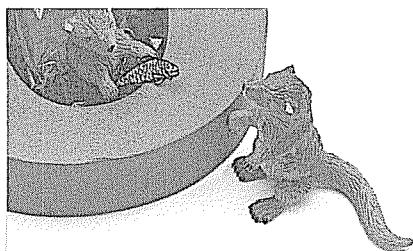
afpraakfouten

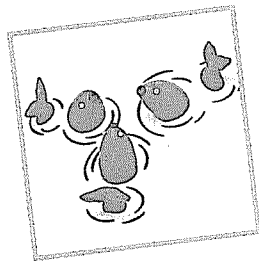
au, ei, i = ie

$$\begin{array}{lll} c = s, & ch = sj, & ch = g, \\ c = k, & cc = ks, & x, y \end{array}$$

uitzonderingen

Inhoud

(de ontbrekende lesnummers zijn de lessen 'herhaling en toepassing')

les 1	enkelvoud en meervoud	les 21	afkortingen
les 2	tegenwoordige en voorbije tijd	les 22	afkortingen
les 3	onderwerp en doe-woord	les 23	hoofdletters
les 4	stelopdracht	les 24	stelopdracht
les 6	de persoonsvorm herkennen	les 26	tegenwoordige tijd: d, t of dt
les 7	de persoonsvorm herkennen	les 27	jij of je achter de persoonsvorm
les 8	de persoonsvorm herkennen	les 28	tegenwoordige tijd: schema
les 9	stelopdracht	les 29	stelopdracht
les 11	tegenwoordige tijd	les 31	vier lettergrepen
les 12	tegenwoordige tijd	les 32	vier lettergrepen
les 13	tegenwoordige tijd	les 33	vier lettergrepen
les 14	stelopdracht	les 34	stelopdracht
les 16	d of t	les 36	lettergrepen zonder klemtoon
les 17	d of t	les 37	lettergrepen zonder klemtoon
les 18	d of t	les 38	lettergrepen zonder klemtoon
les 19	stelopdracht	les 39	stelopdracht

Schema: **de persoonsvorm schrijven**

ISBN 90-280-5806-0

9 789028 058064